

SLOVENE / SLOVENE / ESLOVENO A1

Higher Level / Niveau Supérieur (Option Forte) / Nivel Superior

Thursday 13 May 1999 (afternoon)/Jeudi 13 mai 1999 (après-midi)/Jueves 13 de mayo de 1999 (tarde)

Paper / Épreuve / Prueba 1

4h

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Do NOT open this examination paper until instructed to do so.

This paper consists of two sections, Section A and Section B.

Answer BOTH Section A AND Section B.

Section A: Write a commentary on ONE passage.

Section B: Answer ONE essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

NE PAS OUVRIR cette épreuve avant d'y être autorisé.

Cette épreuve comporte deux sections, la Section A et la Section B.

Répondre ET à la Section A ET à la Section B.

Section A: Écrire un commentaire sur UN passage.

Section B: Traiter UN sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres); les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS CANDIDATOS

NO ABRA esta prueba hasta que se lo autoricen.

En esta prueba hay dos secciones: la Sección A y la Sección B.

Conteste las dos secciones, A y B.

Sección A: Escriba un comentario sobre UNO de los fragmentos.

Sección B: Elija UN tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

RAZDELEK A

Napišite komentar k enemu izmed naslednjih dveh besedil:

1 (a)

Presrečni, ki smo padli v jantar časa
kakor žuželke! Midva sva objeta.
Ni za bogove lepšega okrasa.
Čas se ne stara, ko bežijo leta.

5 Nebo! Mi ponizujemo podobe,
ko jih s preveč človeško božjo roko
spreminjamo v navadne prispodobe.
Prosojni jantar je preveč visoko.

10 Beseda pa ni čopič in ne slika.
Zato je zmeraj tiho, kdor strmi.
Le duša mu lahko narahlo vzklika,
preden se v večne sanje razprši.

O jantar časa, ki smo vanj ujetil
U jantar, ki se ti na prsih svetil

Miklavž Komelj: *Jantar časa* (1995)

1 (b)

Nekaj razkuštrane in rumene se je neslišno prismukalo skozi trdo travo in se vsiljivo grbilo okoli gležnjev najmlajše sestre. Ta je preteče zapognila stopalo, kot konj, ki bo brcnil.

5 Najstarejša v družini, tista, ki je sama sedela v čakati hiši za njihovimi hrbti, ji je kupovala jetrca in rezala krvava pljučka na najdrobnejše kosce in vlačila domov najnežnejše žaganje, svetlo kot plavi lasje, in ji postiljala s svojim volnenim perilom; in Bast je ni hotela poznati. Po svojih najboljših mačjih močeh se je trudila, da bi se prikupila mlajšim trem. One so do nje čutile tako, kot bi do najstarejše sestre, če se je ne bi bale; če ji ne bi pripisovale, da jim bo prebrala misli. V hiši štirih postaranih gospa nad zalivom se je odvijala zgodba o neuslišanih ljubeznih. Strah me je grmenja, si je mislila mačka med travami. One vedo, da me je strah grmenja. Ampak vseeno bodo zaklenile vrata. Zgoraj na vrhu stopnic: kot da bi plezal skoz dimnik, ko grem po stopnicah brez preproge v sobo svojih gospa. Ampak na koncu zaklenjena vrata. Ne marajo me. In spodaj, na koncu hodnika s parketom: čisto raven je tisti hodnik, kot polje. Na parketu drsi: kremplji ne ubogajo in hodnik diši po hrastovih želodih. Ampak na koncu prav tako zaklenjena vrata v sobo tiste, ki mi daje meso. Ne maram je, četudi mi daje meso. In ona ne mara, da ponoči hodim k njej. Muca, moja muca, mi pravi in me boža, ampak ponoči, ko skočim na posteljo, da zaniha in zastoka, tako preplašeno zavpije. Še glasneje kot vihar. Vihar grozno vrešči. In poka. Kot pločevinasta vrata v klet. Zaloputnejo se za tabo, če nisi previden. In trese. Tla se tresejo. Ne maram, da se tresejo tla. Stresejo se, jaz pa takrat vidim vse srebrno. Izgubim se. Po kovini diši, drugi vonji izginejo. Ne vem več, kam grem. Strah me je. Ampak one: zaklenjena vrata. Ne razumejo me in nihče me ne mara.

Najmlajša je rekla: "Nevihta se pripravlja."

30 "Nocoj bo vroče in zatoхло v naši sobi," sta v ne glas rekli drugi dve. "V naši sobi s tremi ležišči pod bakreno streho, s trikotnimi linami pod stropom. Ona pa... Ona pa v svoji sobi, v svojil Samal Cela soba samo zanjo. Vedno je hotela biti nekaj posebnega. Najboljše je bilo komaj dovolj dobro zanjo. Tri v eni sobi pod bakrom, ona pa v svoji, v svojil"

"Ne pozabi zakleniti vrat."

35 Zlovoljno so se zasukale in po prašnem kolovozu med sivimi travami otrdela odškripale v klanec proti hiši.

Bila je čudna hiša. Vsa okna so spolzela na eno stran. Vzhodna polovica fasade je strm slep vidni beton, na zahodni mozaik oken. Okna, okrogla z izrezljanimi križi, okna, polkrožna, okna, ozka in visoka, okna, podložna kot jazbecar, okna z mavričnimi obrobami, s trtnim listjem obdana, nered oken in vsa so se prerivala na isti strani, v sobi najstarejše sestre, ki je negibno sedela v senci za zavesami. V naročju je stiskala dlani; bile so lepe čvrste dlani, pahljaste kot drevesna krošnja; prepletala jih je in razklepala in prezirala sestre z artiritičnimi sklepi.

45 Koga bi sovražile, če ne bi bilo mene? Saj bi se zgrizle med sabo. Ne, ne bi se zgrizle: brezzobe samice so in groza jih je krvi. Zastrupile bi se med sabo, če ne bi sovražile mene.

Maja Novak: *Zaliv boginje Bast (Ženski zalivi, 1996)*

RAZDELEK B

Napišite esej na eno izmed naslednjih tem. Odgovor na vprašanje iz tega razdelka utemeljite na vsaj dveh besedilih iz skupine besedil tretjega dela programa, ki ste jih predelali. Navezovanje na ostala besedila je dovoljeno, vendar ne sme tvoriti osrednjega dela odgovora.

Pesništvo

2. ALI

(a) *Vse je že povedano ...*

Katera dela so vas prepričala s svojo inovativnostjo in zakaj? Ali sta sporočilo in izraz odvisna od literarnega obdobja, v katerem so dela nastala?

ALI

(b) Kakšna je vloga metaforike in simbolov v poeziji, ki ste jo prebrali?

Kratka pripovedna proza

3. ALI

(a) *Otroci božji. – Samorastniki. – Kreature ...*

Kako pisatelji v delih, ki ste jih prebrali, upodobijo posebneža in kakšna je sporočilnost tega lika?

ALI

(b) Kakšna je v obravnavanih delih vloga ženske in kako je ženska predstavljena? Ali gre za stereotipne prikaze?

Sodobni roman

4. ALI

(a) *"Mississippi se izliva nekje pri Savudriji."*

Kako se v obravnavanih delih odražajo povezave "nacionalnega" in "mednarodnega" ter kaj je za njih značilno?

ALI

(b) *Tradicija proti modernizmu?*

Označite in razložite glavne slogovne razlike med deli (tehnika pisanja, jezik, razumljivost).

Družbeni problemi

5. ALI

(a) *"Važna je pot, ne cilj ..."*

Kakšni vrednostni sistemi vodijo junake obravnavanih del? Kako in do katere stopnje nas avtorji uspejo prepričati, da se s kako od teh "ideologij" identificiramo?

ALI

(b) Pojasnite podobo in govor stranskih književnih oseb ter njihovo vlogo v razvijanju dogajanja v delih, ki ste jih prebrali.

Dramatika 20. stoletja

6. ALI

(a) *"Na svetu smo zato, da se žremo!"*

Kateri prizori v obravnavanih dramah vzbujajo občutje groze oz. gnusa in kakšna je njihova funkcija? Ali so taki prizori učinkoviti tudi ob (medijskih) podobah sodobnega sveta?

ALI

(b) *"Hočeš ljubezni, Pesnik?"*

Primerjajte upodobitve ljubezni in erotike v dramah, ki ste jih prebrali. Je "predanost drugemu" v kakem besedilu prikazana kot "odrešitev"?

Esej

7. ALI

(a) *"Izmišljenina zdolgočasnega hudiča."*

Kako se obravnavana dela razlikujejo glede na prikazovanje konkretne družbene stvarnosti in angažiranost?

ALI

(b) *"Kdo je uničil svet našega in mojega otroštva?"*

Ali se v obravnavanih esejih kažejo vizije "rušenja starega" in "gradnje novega ..."?